

Misiunea Promo-LEX constată tot mai multe cazuri de utilizare a discursului de ură, implicarea cultelor religioase în campanie și utilizarea resurselor administrative, iar organele electorale nu respectă în totalitate rigorile sanitaro-epidemiologice

Promo-LEX constată tot mai multe cazuri ce pot fi calificate drept utilizare a resurselor administrative, dar și creșterea numărului de cazuri de discurs de ură și instigare la discriminare de 2,6 ori. În perioada de observare (30 septembrie – 13 octombrie), a fost atestată sporirea numărului de evenimente electorale, cazuri de nerespectare a regulilor instituite de Comisiile Teritoriale Extraordinare de Sănătate Publică, precum și primele cazuri de implicare a cultelor religioase în campania electorală a unui candidat.

Incertitudini legale care generează inegalități de șanse pentru concurenții electorali

Misiunea de Observare Promo-LEX atrage atenția asupra neclarităților privind legalitatea susținerii de către un partid politic a candidatului independent, inclusiv din perspectiva raportării lacunare a finanțării campaniei electorale, dar și a implicării în campania electorală a partidelor politice care oficial nu participă în alegeri. Constatăm implicarea membrilor și simpatizanților PSRM, partid care nu a desemnați candidați, în campania electorală a CI Igor Dodon. De asemenea, atestăm reglementarea insuficientă a mecanismului de suspendare a Președintelui Republicii Moldova pentru participare în campania electorală.

În mod repetat, ca și la alegerile prezidențiale din 2016, MO Promo-LEX constată reglementări legale care afectează egalitatea șanselor pentru concurenți din perspectiva începerii concomitente a campaniei electorale.

Concurenți electorali mai activi, incidente mai multe

În debutul campaniei electorale, MO Promo-LEX atestă sporirea de circa 5 ori, comparativ cu perioada precedentă de raportare, a numărului de evenimente electorale identificate – 595. Dintre acestea, potrivit observatorilor 39% au fost efectuate de Igor Dodon (CI), 22% – Renato Usatîi, 19% – Maia Sandu (PAS).

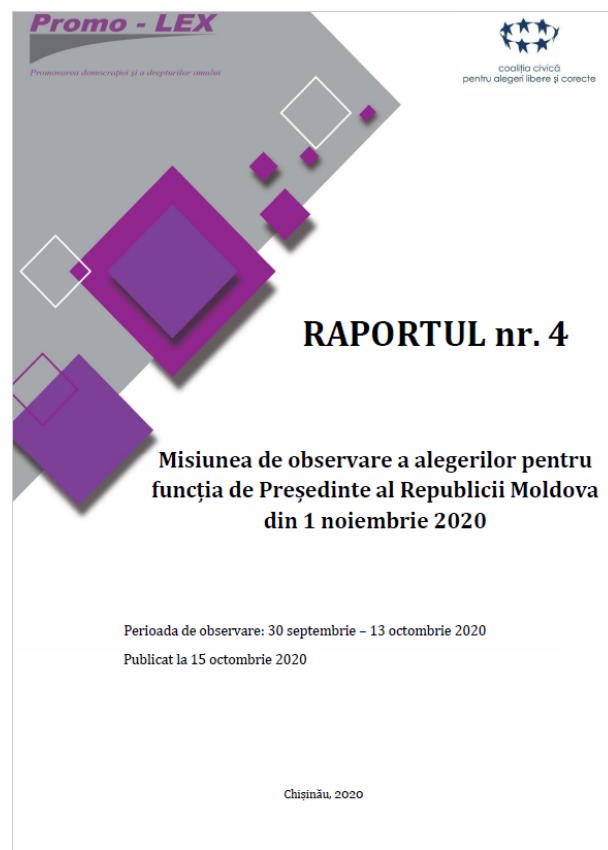
La fel, atragem atenția asupra a cel puțin 6 cazuri ce pot fi calificate drept nerespectare a regulilor de sănătate publică instituite de Comisiile Teritoriale Extraordinare de Sănătate Publică pe aspectul de desfășurare a întrunirilor, vizându-i pe Igor Dodon (CI) – 3 cazuri; Maia Sandu (PAS) – 2 cazuri; și 1 caz – Tudor Deliu (PLDM).

Observatorii Promo-LEX au raportat cel puțin 18 cazuri ce pot fi calificate drept utilizare a resurselor administrative, dintre care: 14 – Igor Dodon (CI), câte un caz – Tudor Deliu (PLDM), Renato Usatîi (PN), Andrei Năstase (PPDA) și Violeta Ivanov (PPȘ).

În creștere este numărul de cazuri ce pot fi calificate drept utilizare a imaginii persoanelor oficiale străine și a imaginilor ce reprezintă instituții/simboluri de stat, fiind identificate și raportate cel puțin 7 cazuri. Dintre acestea, câte două cazuri se referă la Maia Sandu (PAS), Andrei Năstase (PPDA) și Dorin Chirtoacă (BE Unirea), iar într-un caz e vizat Tudor Deliu (PLDM).

De asemenea, au fost raportate cel puțin două cazuri în care au fost implicați reprezentanți ai cultelor religioase în campania electorală a candidatului Igor Dodon (CI).

Cheltuieli de cel puțin 809 477 lei neraportate de către candidați

Potrivit datelor publicate pe pagina oficială a CEC, din cei 8 candidați înregistrați, unul (Octavian Țîcu) nu a depus nici raport și nici demers de neefectuare a cheltuielilor. Principala sursă a veniturilor declarate de către concurenții electorali, pentru prima săptămână de campanie electorală, o constituie donațiile din partea persoanelor fizice. Misiunea, atestă un transfer de pe contul curent al unui partid în contul „Fond electoral” care depășește plafonul de 95 436 lei stabilit pentru persoane juridice prin circulara CEC din 15 septembrie 2020, totuși o reacție a CEC la acest fapt încă nu a avut loc.

Totodată, constatăm că 566 persoane fizice au donat în bani 7, 68 mil. de lei, au urmat donațiile în mărfuri și servicii în valoare de 1 302 239 de lei. Misiunea notează că declararea donațiilor materiale este o practică pozitivă de asigurare a transparenței campaniei electorale. Totuși, declararea acestor donații în afara contului „Fond electoral” riscă să diminueze din corectitudinea raportării și să servească drept o modalitate de ocolire a rigorile de verificare a fluxurilor

financiare din contul „Fond electoral”.

Potrivit observării, în mod repetat, niciun concurent electoral nu raportează cheltuielile pentru activitatea agitatorilor și nici nu declară serviciile acestora drept donații materiale. Așadar, potrivit estimărilor, 6 concurenți electorali au omis reflectarea completă a cheltuielilor de campanie în cuantum de cel puțin 809 477 de lei: Igor Dodon(CI)- 474 856 lei, Andrei Năstase(PPDA) – 111 531 lei, Violeta Ivanov (PPȘ) – 105 236 lei, Maia Sandu(PAS) – 67 812 lei, Renato Usatîi – 29 598 lei, Tudor Deliu (PLDM) 20 444 lei.

Campanie electorală cu tot mai multe mesaje de ură și discriminare

Regretăm creșterea numărului de cazuri de utilizare a discursului de ură atât de către candidați, cât și de către politicieni, lideri de opinie, jurnaliști și cetățeni. Doar în perioada de referință au fost identificate cel puțin 63 cazuri noi, cu 39 mai multe decât în perioada precedentă de monitorizare.

Dintre acestea, în 39 cazuri autorul acestui tip de discurs a fost candidatul Renato Usatîi (PN), iar în alte două cazuri Andrei Năstase (PPDA) și Octavian Țicu (PUN). Alte 15 cazuri de mesaje de ură și/sau instigare la discriminare i-au vizat pe 5 din cei 8 candidați înscriși în cursa electorală. Astfel, Igor Dodon a fost vizat în 4 cazuri, Maia Sandu – 6 cazuri, Renato Usatîi – 2 cazuri, Octavian Țicu și Dorin Chirtoacă în câte un caz.

Asociația Promo-LEX atrage atenția asupra faptului că acest tip de discurs afectează nu doar candidații, dar și persoanele care fac parte din diferite grupuri sociale (femei, persoane LGBT, persoane cu dizabilități etc). În același timp, constatăm că în niciunul dintre cazurile de discurs de ură sau instigare la discriminare înregistrate la posturile TV,

moderatorii emisiunilor nu au reacționat.

Activitatea organelor electorale în condiții de pandemie

Potrivit observatorilor Promo-LEX, nu toate CECE respectă cerințele privind activitatea în condiții de pandemie: 12 (34%) consilii nu dețin registrul de monitorizare a temperaturii funcționarilor electorali, cel puțin 18 (50%) CECE nu efectuează termometria vizitatorilor, iar în cazul a 4 CECE (11%) nu se regăsesc informații privind regulile de protecție a sănătății în perioada pandemiei.

Privind activitatea birourilor electorale ale secțiilor de votare (BESV), constatăm că în cazul a cel puțin 48 BESV nu a fost respectată componența dintr-un număr impar de membri, iar în cazul a trei din totalul de 116 birouri observate în perioada de referință, nu a fost respectată procedura de vot deschis.

Din perspectiva de gen, componența birourilor electorale ale secțiilor de votare (BESV) este constituită în mare parte din femei – 83%. În componența a 468 BESV nu este nici un bărbat.

BESV constituite fără participarea autorităților locale

Chiar dacă prevederile legale stabilesc că trei membri BESV se propun de către consiliile locale, Promo-LEX constată că în

componenta a cel puțin 355 de birouri electorale (18%) nu sunt membri din partea APL. Subliniem că nici un BESV constituit de CECE nr. 1 Chișinău nu are membri desemnați de APL. Potrivit observatorilor Promo-LEX, în lipsa deciziei consiliului municipal pe acest subiect, majoritatea absolută a membrilor BESV au fost desemnați din Registrul Funcționarilor Electorali (RFE), gestionat de CEC. În context apare întrebarea dacă persoanele respective cu adevărat sunt în listele RFE, sau procedura de desemnare din contul acestui registru ar fi o formalitate. Atragem atenția că problema lipsei transparenței în completarea RFE de către CEC a fost semnalată de Promo-LEX încă la scrutinul prezidențial din 2016.

Circa 60 de activități de informare, educație electorală și mobilizare apolitică desfășurate de Asociația Promo-LEX și partenerii acesteia

În contextul alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020, în perioada de raportare, Asociația Promo-LEX și alte trei organizații care au beneficiat de sub-granturi din partea Asociației, au realizat cel puțin 59 de activități de informare, educație electorală și mobilizare apolitică a alegătorilor. Reieșind din restricțiile sanitar-epidemiologice impuse de pandemia de COVID-19, toate activitățile au fost realizate în mediul online și au fost promovate pe rețelele de socializare.

Misiunea de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 noiembrie 2020, este desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, al Departamentului Buna Guvernare al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Monitorizarea alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020”, precum și al Consiliului Europei prin proiectul „Suport pentru observarea civică a alegerilor prezidențiale din 2020 în secțiile de votare create în străinătate”. Componenta „Discursul

instigator la ură” este susținută de către Departamentul justiție și drepturile omului al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Consolidarea unei platforme de dezvoltare a activismului și educației de Drepturi ale Omului în Republica Moldova – etapa a IV-a”.

Raportul integral poate fi accesat [aici](#).

În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, prevalează prevederile stabilite de textul în limba română.

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md